

Sygn. akt I KK 120/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Protokolant Klaudia Binienda

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga,
w sprawie A. K.

skazanego z art. 155 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 1 marca 2022 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w O.

z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt VII Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w O.

z dnia 30 września 2019 r., sygn. akt II K (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym;**

**2. zarządza zwrot oskarżonemu kwoty 450 (czterysta
pięćdziesiąt) zł wniesionej opłaty od kasacji.**

UZASADNIENIE

A.K. został oskarżony o to, że

w dniu 08 grudnia 2017 roku w O. przy ul. G., uderzył pięścią w twarz R. K., nieumyślnie powodując tym samym jego upadek na asfaltowe podłoże, w wyniku czego doznał on obrażeń czaszkowo-mózgowych w postaci złamania łuski kości policycznej schodzącego do otworu wielkie, krwiaka podtwardówkowego i podpajęczynówkowego, ogniska stłuczenia tkanki mózgowej w biegunach płatów czołowych, ognisk krwotocznych w moście oraz obrzęku mózgu, które stanowiły ciężkie obrażenia ciała w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, w następstwie której nastąpiła śmierć R.K. w dniu 20 grudnia 2017 roku,

tj. o czyn z art. 155 k.k.

Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 30 września 2019 r., sygn. akt II K (...), oskarżonego A. K. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to z mocy art. 155 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, a na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz S. K. nawiązkę kwocie 10.000 zł.

Apelację od tego wyroku wniosła obrońca oskarżonego. Zaskarżając go w całości zarzuciła:

<<1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mających wpływ na treść orzeczenia:

- polegający na przyjęciu, iż oskarżony A. K. uderzył pokrzywdzonego pięścią w twarz, pomimo, iż biegły sądowy P. E. oraz A. Ź. nie stwierdzili miejscowych ognisk obrzęku lub wynaczynień krwi, które mogły być następstwem urazu zadanego narzędziem tępym o niewielkiej powierzchni z niewielką siłą, np. pięścią k. 296 akt sprawy, str. 18 opinii sądowo-lekarskiej z 20.10.2018 r., a ocena zebranego materiału, tj. wyników badania sekcyjnego, dokumentacji medycznej pokrzywdzonego oraz wyników badań obrazowych - TK głowy nie ujawniła obecności zmian pourazowych takich jakich należałoby oczekiwać w przypadku uderzenia pięścią w twarz, (k. 297 akt sprawy), zatem bardziej

prawdopodobne przyjąć należy, że do upadku R. K. w dniu 8 grudnia 2017 r., skutkującego powstaniem u niego śmiertelnych obrażeń czaszki i mózgu doszło w następstwie pchnięcia w inną okolicę ciała,

- polegający na przyjęciu, iż biegły P. E. analizując wszystkie możliwe warianty stwierdził, iż według niego możliwe jest, iż pokrzywdzony mógł być uderzony, a ślady nie zostały, w sytuacji, gdy biegły P. E. konsekwentnie podtrzymywał, iż „Nie mogę wykluczyć tego uderzenia ale analizując całość materiału nie ma wystarczająco pewnych podstaw. W mojej ocenie brak jest śladów wskazujących na uderzenie”, a odpowiadając na pytanie prokuratora stwierdził: „Nie mogę wykluczyć tego, że został uderzony, a ślady nie zostały”, a takowe stwierdzenie nie wymaga wiadomości specjalnych i jest wiedzą, którą posiada każdy przeciętny obywatel,

- polegający na przyjęciu, iż oskarżony sam przeciągnął leżącego na ulicy, nieprzytomnego R. K. na chodnik, podczas zeznań oskarżonego A. K., uznanych w tej części za wiarygodne, wynika, iż przeniósł R. K. z kolegą, którym był J. Y., co wpływa na wiarygodność zeznań świadka W. J. O. i J. Y., którzy składają nieprawdziwe zeznania celowo umniejszając udział J. Y. w zdarzeniu w dniu 8 grudnia 2017 r. i jego ewentualną odpowiedzialność karną,

- polegający na przyjęciu, iż oskarżony zadał cios nieznaczną siłą pokrzywdzonemu R. K., dlatego nie zostały żadne ślady po uderzeniu, przy jednoczesnym uznaniu za wiarygodną wersję zdarzenia prezentowaną przez świadków W. J. O. i J. Y., że oskarżony podbiegł do pokrzywdzonego, co wskazuje, iż było to dynamiczne uderzenie, które zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, zostawia widoczne ślady w wynikach badań obrazowych TK głowy, jako świeże zmiany pourazowe,

- polegający na przyjęciu za wiarygodne zeznania świadka S. K. pomimo, iż nie widział dokładnie samego ciosu i miejsca kontaktu z ciałem z powodu słabego oświetlenia, pomimo latarni, ale doskonale widział jak wylatywał z posesji mężczyzna z rękoma do góry, jakby brata od uderzył, a sąd uznał te okoliczności potwierdzające uderzenie pięścią w twarz, podczas gdy wersja ta jest sprzeczna z ustaleniami przyjętymi przez sąd na podstawie zeznań świadków W. J. O. i J. Y.,

2. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i dowolną ocenę materiału dowodowego wbrew zasadom prawidłowego rozumowania, wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego to jest:

- wadliwym uznawaniu za pełni wiarygodne i zasługujące na podzielenie w całości zeznań świadka W. J. O. jako konsekwentnych w toku całego postępowania i tworzących jednolity obraz zdarzenia, a ponadto znajdujących potwierdzenie w materiale dowodowym, w sytuacji gdy zeznania te nie są spójne z relacjami innych świadków – W. P., S. K., J. Y., S. K. i nie odzwierciedlają przebiegu zdarzenia, i nie dają się pogodzić z faktem, iż pokrzywdzony po zdarzeniu nie miał śladów obrażeń na twarzy, zgodnie z dokumentacją medyczną z Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w O., Powiatowego Zespołu Opieki w O., opinią sądowo-lekarską, zeznaniami świadków T. B., A. R., S. S.,
- przyjęcie za niewiarygodne w części wyjaśnienia oskarżonego A. K., iż nie uderzył pięścią w twarz pokrzywdzonego, w sytuacji, gdy korespondują one z zgromadzoną dokumentacją medyczną w sprawie, opinią sądowo-lekarską, zeznaniami świadków T. B., A. R., S. S., a całościowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie daje ku temu podstaw, a oskarżenie opiera się jedynie na zeznaniach świadka W. J. O. i odmiennych, co do sposobu uderzenia, zeznaniach świadka J. Y., który zeznał w postępowaniu przygotowawczym „oskarżony pchnął pokrzywdzonego rękoma”,
- bezpodstawne powiązanie stwierdzonych na zdjęciach i filmie obrażeniach w okolicy oczodołów z relacjami świadków, tylko z tego powodu, iż jest to zgodne z poczynionymi ustaleniami przez Sąd iż doszło do uderzenia pięścią w twarz, w sytuacji gdy materiał ten powinien zostać uznany za niewnoszący nic do sprawy zgodnie z ustną opinią biegłego sądowego P. E. złożoną w dniu 27 czerwca 2019 r.: „nie ma tam zmian typu zasinienie, otarcie naskórka, zatem ocena materiału zdjęciowego nie zwiększa prawdopodobieństwa tego, że pokrzywdzony został uderzony pięścią w twarz”,

- uznanie za wiarygodne zeznania świadka W. J. O., iż oskarżony uderzył pięścią prawej ręki w prawą stronę głowy, w sytuacji, gdy są one sprzeczne z uznanymi również za wiarygodne zeznaniami świadka S. K. złożonymi na rozprawie w dniu 25 lutego 2019 r.: „on miał sine oczy, jedno mocniej, drugie słabiej, mocnej było lewe” (protokół rozprawy z dnia 25 lutego 2019 r., co nie pozwala na kategorycznie przyjęcie w jaki sposób i gdzie doszło do „rzekomego” uderzenia pięścią w twarz, i nie pozwala na przyjęcie iż pokrzywdzony został uderzony w prawą stronę głowy skoro lewe oko było mocniej sine, zgodnie z rzeczonymi zeznaniami,

- bezzasadnym przyjęciu, iż zabezpieczona dokumentacja jest wyjątkowo uboga, skoro zapis dokumentarny nie zawiera przedstawionych zmian na ciele pokrzywdzonego, wbrew zabezpieczonej w sprawie szczegółowej dokumentacji, w postaci 5 płyt badań i bogatej dokumentacji opieki medycznej w placówkach w O. i O., w tym badanie TK głowy bez kontrastu i z kontrastem z dnia 9.12.2017 r. godz. 16:41 (dokumentacja medyczna płyta nr 2) wykonanego przez Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w O., badania TK głowy bez wzmocnienia kontrastowego z dnia 9.12. 2017r. (dokumentacja medyczna płyta nr 4) wykonanego przez WSS w O., i powinna prowadzić do wniosku, iż zmiany te nie powstały w wyniku urazu („rzekomego”] uderzenia, a zgodnie z treścią opinii:” występowania tego typu obrzęku jest niecharakterystyczne, spotykamy je często u osób w ciężkim stanie. Może wystąpić po udarze, w przebiegu sepsy, po upadku też” (protokół rozprawy z dnia 27 czerwca 2019 r.)

3. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, tj. braku śladów i obrażeń w okolicach twarzoczaszki, wskazanych przez biegłego sądowego w opinii sądowo-lekarskiej,

a wątpliwości i rozważeniu wszystkich możliwości przez biegłego sądowego a także twierdzeniu biegłego, iż materiał nie przeważa stopnia prawdopodobieństwa, że do upadku doszło w następstwie uderzenia, Sąd I instancji rozstrzygnął te wątpliwości na niekorzyść oskarżonego,

4. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 193 § 1 k.p.k. poprzez dokonanie, wbrew pisemnej opinii biegłego sądowego P. E., ustaleń, iż doszło do uderzenia pięścią w twarz pokrzywdzonego, w sytuacji gdy stwierdzenie powyższych okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymagało wiadomości specjalnych i nie mogła zostać samodzielnie ustalona przez Sąd,

5. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. z zw. art. 424 §1 k.p.k. poprzez pominięcie dowodów korzystnych dla oskarżonego oraz brak szczegółowego uzasadnienia wyroku wszystkich ustaleń faktycznych i ich podstawy dowodowej, tj.:

- protokołu oględzin i otwarcia zwłok z dnia 16.06.2018 r.(k. nr 225-228 akt sprawy) i zawartej w niej treści opinii: „Na twarzy pokrzywdzonego, zarówno w trakcie pobytu w szpitalach, jak i podczas sekcji zwłok nie stwierdzono obrażeń zewnętrznych. Silne uderzenie pięścią w twarz powinno skutkować obrażeniami zewnętrznymi, zwykle są to sińce. Ich brak nie wyklucza, że uderzenie miało miejsce, ale być może było zadane otwartą ręką albo jego siła nie była zbyt duża”, co jest bez wątpienia sprzeczne z ustaleniami Sądu I instancji i wyklucza dynamiczne uderzenie pięścią w twarz zgodnie z zeznaniami świadka W. J. O., iż oskarżony podbiegł do pokrzywdzonego, bowiem w takiej sytuacji trudno mówić o małej sile uderzenia,

- zeznań świadków T. B. (k.155 akt sprawy), A. R. (k. 157 akt sprawy)-ratowników medycznych karetki pogotowania udzielających pierwszej pomocy pokrzywdzonemu w dniu zdarzenia, iż „brak było śladów pobicia u pokrzywdzonego”, które potwierdzają fakt, iż nie doszło do uderzenia pięścią w twarz pokrzywdzonego przez oskarżonego,

- zeznań świadka S. S. (k. nr 159 akt sprawy) - lekarza pełniącego dyżur w kartce pogotowania, iż „Nie było widać otarć naskórka na twarzy. Nie było widać śladów obrażeń zewnętrznych”, które potwierdzają fakt, iż nie doszło do uderzenia pięścią w twarz pokrzywdzonego przez oskarżonego,

- karty informacyjnej leczenia szpitalnego WSS w O. (k. 107-108 dokumentacji medycznej), w szczególności treści epikryzy: „Pacjent znaleziony leżący na chodniku w stanie upojenia alkoholowego. Bez widocznych cech urazu (...) bez obrzęków obwodowych. Bez widocznych cech zewnętrznych urazu na ciele”, która potwierdza fakt, iż w trakcie pobytu w szpitalu nie stwierdzono obrażeń zewnętrznych na twarzy, i trudno uznać, z uwagi na widoczne miejsce jaką jest twarz pokrzywdzonego, iż nie zauważono jakichkolwiek zmian, a zmiany ujawnione w trakcie pobytu nie myły zmianami pourazowymi, co szczegółowo wyjaśnił biegły sądowy,

- dokumentu z Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w O. - stan pacjenta w chwili przyjęcia- (k.120 dokumentacji medycznej), w którym zgodnie z opisem sporządzonym przez pielęgniarkę - skóra sucha i czysta, bez urazów,

6. art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez oparcie orzeczenia jedynie na części zgromadzonego materiału dowodowego, a nie na wszystkich dowodach, ocenianych całościowo i ujawnionych w toku postępowania, w tym kompletnej dokumentacji medycznej, protokole oględzin i otwarcia zwłok z dnia 16.06.2018 r., (k. 225-228 akt sprawy), zeznaniom świadków T. B. (k. 155 akt sprawy), A. R., (k. 157 akt sprawy), S. S., (k. 159 akt sprawy), S. K. (protokół rozprawy z dnia 25 lutego 2019 r.),

7. art. 366 k.p.k. z zw. z art. 167 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka J. G. J. - Specjalisty Anestezjologii i Intensywnej Terapii- pełniącej dyżur w Powiatowym Zespole Opieki Zdrowotnej w O. w dniu przyjęcia do szpitala pokrzywdzonego na okoliczność braku obrażeń ciała pokrzywdzonego, występowania zasinień na twarzy i zapisów w dokumentacji medycznej>>.

Z ostrożności procesowej zarzuciła:

rażącą surowość i tym samym niewspółmierność orzeczonej kary roku pozbawienia wolności wobec oskarżonego A. K. do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego czynu, właściwości i warunków osobistych oskarżonego oraz sposobu życia przed popełnieniem czynu, podczas gdy prawidłowa ocena

okoliczności dotyczących wymiaru kary uzasadnia orzeczenie kary z warunkowym jej zawieszeniem na okres trzech lat, bowiem wobec oskarżonego zachodzi pozytywna prognoza kryminologiczna uzasadniająca przekonanie, iż wymierzenie mu kary wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania będzie wystarczające do osiągnięcia wobec niego celów kary, tak zapobiegawczych jak i wychowawczych, w sytuacji gdy oskarżony jest osobą niekaraną, nie wchodzi w konflikt z prawem, naganne zachowanie było jedynie incydem, jest jedynym żywicielem rodziny i ma na utrzymaniu kilkutygodniową córkę.

Formułując cytowane zarzuty, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego A. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt. VII Ka (...), zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniosła obrońca skazanego, zaskarżając go w całości i zarzucając rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na jego treść, tj.:

1. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. - poprzez powierzchowną i niepełną kontrolę odwoławczą podniesionych w apelacji zarzutów dotyczących wadliwej oceny materiału dowodowego, w zakresie przypisania A. K. czynu z art. 155 k.k., przy założeniu rozważań Sądu Rejonowego za prawidłowe i przyjęcie ustaleń za własne, a także braku odniesienia się i pominięcia większości argumentacji apelacyjnej, która w zakresie ww. zarzutów i odwoływała się do konkretnie wskazanego materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie;
2. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. - poprzez niepełną i nieodnoszącą się do wszystkich argumentów podniesionych w apelacji kontrolę odwoławczą zarzutu dotyczącego pominięcia dowodów korzystnych dla oskarżonego A. K., w tym protokołu oględzin i otwarcia zwłok z dnia 16.06.2018 r. i opinii biegłego lekarza sądowego B. Z., kompletnej dokumentacji medycznej, zeznań świadków i wyjaśnień skazanego A. K.;

3. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. - poprzez powierzchowną i niepełną kontrolę odwoławczą w zakresie zarzutu apelacyjnego dotyczącego niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy przez Sąd pierwszej instancji - w szczególności w zakresie obejmującym niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy A. K. o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka J. G. - Specjalisty Anestezjologii i Intensywnej Terapii pełniącej dyżur w Powiatowym Zespole Opieki Zdrowotnej w O. w dniu przyjęcia do szpitala pokrzywdzonego na okoliczność braku obrażeń i zapisów dokumentacji medycznej w celu wyeliminowania dowodów obrazujących zasinienie na twarzy pokrzywdzonego w postaci nagrań i zdjęć z pobytu w szpitalu, przy jednoczesnym zaniechaniu inicjatywy dowodowej sądu odwoławczego odnośnie dopuszczenia tego dowodu na etapie rozpoznania apelacji, w sytuacji gdy miało to istotny wpływ na ocenę wiarygodności dokumentacji medycznej, przy jednoczesnym uznaniu, iż jest ona wyjątkowo uboga, ocenę wiarygodności zeznań W. J. O., J. Y., w oparciu o które to zeznania Sąd Okręgowy dokonał ustaleń i były dowodem obciążającym oskarżonego;
4. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegającego na odniesieniu się przez Sąd II instancji do zarzutów i wniosków zawartych w środku odwoławczym w sposób pobieżny, przytoczeniu wyводу Sądu I instancji w zakresie opinii sądowo-lekarskiej Katedry Medycyny Sądowej w O. bez gruntownej analizy problematyki wskazanej w tymże środku odwoławczym, w szczególności poprzez zignorowanie zarzutów dotyczących braku śladów i obrażeń na twarzy pokrzywdzonego, przebiegu i dynamiki zdarzenia;
5. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. polegające na sporządzeniu uzasadnienia wyroku w sposób nieodpowiadający wymogom określonym w tym przepisie, gdyż sąd odwoławczy nie odniósł się praktycznie do wszystkich istotnych faktów i dowodów zgromadzonych w sprawie mających pierwszorzędne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia, a które to zostały wnikliwie przywołane w apelacji, przez co zaniechano rzetelnego rozważenia materiału dowodowego w tym dokumentacji medycznej, protokołu oględzin i otwarcia zwłok, zeznań świadków T. B., A. R., S. S., S. K., S. K. i W. P..

Formułując przytoczone zarzuty, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Uczestniczący w rozprawie kasacyjnej obrońca skazanego poparł zarzuty i wnioski zawarte w pisemnej kasacji. O uwzględnienie kasacji i uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego oraz przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania wnosili również prokurator Prokuratury Krajowej, który w szerokiej analizie materiału dowodowego zebranego w sprawie wykazał błędy i nieścisłości Sądu pierwszej instancji pominięte lub niedostrzeżone czy wręcz zbagatelizowane przez Sąd Okręgowy w O.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W Dziale IX Kodeksu postępowania karnego ustawodawca precyzyjnie określił, jakie warunki musi spełniać rzetelna kontrola odwoławcza, nakładając na sąd rozpoznający także apelację od wyroku sądu merytorycznego obowiązek „rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym” (art. 433 § 2 k.p.k.). Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie nie raz podkreślał, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. ma charakter bezwzględny i nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów zawartych w środku odwoławczym, a pominięcie niektórych z nich, czy też odniesienie się do nich jedynie ogólnikowe, bez podania konkretnych i rzeczowych argumentów, dla których nie zostały uwzględnione, stanowi naruszenie przepisów art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 28 marca 2018 r., IV KK 358/17; 12 marca 2018 r., II KK 382/17; 13 grudnia 2017 r., II KK 304/17).

To, czy i w jaki sposób Sąd odwoławczy rozważył zasadność zarzutów i wniosków zawartych w apelacji powinno wynikać z uzasadnienia wyroku tego sądu. Nie sposób bowiem uznać, że samo stwierdzenie w wyroku sądu odwoławczego, iż utrzymuje wyrok w mocy „po rozpoznaniu sprawy” świadczy o rzetelnym rozpoznaniu apelacji. Dlatego też rzetelna kontrola odwoławcza powinna znaleźć swe prawidłowe odzwierciedlenie w pisemnym uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego, jak tego wymaga art. 457 § 3 k.p.k. W wypadku braku zrelacjonowania w uzasadnieniu, czym kierował się sąd wydając wyrok i dlaczego

zarzuty oraz wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne, nie jest możliwe stwierdzenie przez Sąd Najwyższy rozpoznający kasację, że kontrola odwoławcza przebiegała prawidłowo, czyniąc zadość wymogom art. 433 § 2 k.p.k. (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2018 r., IV KK 423/17). Konstatacji tej nie stoi na przeszkodzie uregulowanie wprowadzone w art. 537a k.p.k., ponieważ możliwe jest w konkretnej sprawie rozróżnienie wadliwości uzasadnienia orzeczenia sądu odwoławczego od wadliwości rozpoznania środka odwoławczego m.in. z treści uzasadnienia wynikające.

Tego rodzaju sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie, lektura bowiem uzasadnienia wyroku zaskarżonego kasacją wskazuje jednoznacznie na wadliwe rozpoznanie zarzutów zawartych w bardzo rozbudowanej apelacji obrońcy oskarżonego. Sąd Najwyższy celowo przytoczył zarzuty sformułowane w tej apelacji, by unaocznić ewidentną wadliwość ich rozpoznania, a faktycznie – brak rozpoznania przez Sąd odwoławczy.

Cóż bowiem uczynił Sąd Okręgowy w O.? Na wstępie rozważań uznał ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd pierwszej instancji oraz poczynione na jej podstawie ustalenia faktyczne za prawidłowe i podzielił przedstawioną w uzasadnieniu jego wyroku argumentację. Nie byłoby w tym niczego niewłaściwego, gdyby te akceptujące uwagi odniósł do kwestionowanych w apelacji ocen i ustaleń, czego jednak nie uczynił.

Następnie bardzo szeroko zrelacjonował treść opinii sądowo – lekarskiej kwestionującej uderzenie w twarz jako przyczynę upadku pokrzywdzonego, podkreślając bardzo wyraźnie, iż biegły P. E. nie zdołał wykluczyć, że pokrzywdzony mógł być uderzony w twarz, a ślady nie zostały i zreasumował tym prawidłowość ustaleń Sądu merytorycznego.

Na podkreślenie owej tezy przywołał inne dowody przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji, w tym zeznania S. K., który nie widział momentu uderzenia, J. Y., który zeznał, że oskarżony pchał pokrzywdzonego rękami z całej siły, że ten upadł; po czym skonstatował, iż „w oparciu o te relacje Sąd (pierwszej instancji – uwaga SN) uznał, iż oskarżony pokrzywdzonemu zadał cios ręką”. Dopelnieniem oceny słuszności przypisania oskarżonemu uderzenia pokrzywdzonego ręką w

twarz były zeznania W. J. O., zaś „dokonanej oceny dowodów – wbrew odmiennym wywodom apelującego nie można uznać za dowolną”.

Zadaniem Sądu Najwyższego nie jest ocena materiału dowodowego zgromadzonego w rozpoznawanej sprawie. Musi on jednak dokonać konfrontacji postąpienia sądu odwoławczego z formułowanymi w kasacji zarzutami. Ta zaś jednoznacznie wskazuje, iż Sąd Okręgowy w O., rozpoznając apelację obrońcy nie podołał obowiązkom wynikającym z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Jak słuszenie podniesiono w kasacji, Sąd odwoławczy pominął w wielu kwestiach argumentację zaprezentowaną w apelacji, która w zakresie sformułowanych zarzutów odwoływała się do konkretnie przywołanego materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie.

Ponadto zgodzić się trzeba ze skarżącą, że Sąd Okręgowy w O. nie wywiązał się z obowiązku pełnego odniesienia się do wszelkich argumentów podniesionych w apelacji, co skutkowało brakiem przeprowadzenia właściwej kontroli odwoławczej co do zarzutu dotyczącego pominięcia dowodów korzystnych dla oskarżonego A. K., w tym protokołu oględzin i otwarcia zwłok z dnia 16 czerwca 2018 r. i opinii biegłego lekarza sądowego B. Z., kompletnej dokumentacji medycznej, zeznań świadków i wyjaśnień A. K.

Na aprobatę zasługuje też zarzut kasacji, odnoszący się do kwestii braku rozważań dokonanych przez Sąd odwoławczy, a mających na celu wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, zwłaszcza co do niezasadnego oddalenia wniosku dowodowego obrońcy A. K. o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka J. G. - Specjalisty Anestezjologii i Intensywnej Terapii pełniącej dyżur w Powiatowym Zespole Opieki Zdrowotnej w O. w dniu przyjęcia do szpitala pokrzywdzonego na okoliczność braku obrażeń i zapisów dokumentacji medycznej. Sąd drugiej instancji tym samym nie podjął takiej inicjatywy dowodowej, która pozwoliłaby na rzetelną ocenę wiarygodności dokumentacji medycznej. Wprawdzie trudno przypuszczać, by świadek zeznawała odmiennie od wskazań dokumentacji medycznej, ale brak odniesienia się do tego zarzutu nie budzi żadnych wątpliwości.

W pisemnych motywach zaskarżonego kasacją rozstrzygnięcia, nie można też dostrzec należytego wyводу, odnoszącego się do oceny wiarygodności zeznań

świadków: W. J. O., J. Y., które to stanowiły dla Sądu odwoławczego główny dowód obciążający A. K., a które – co już sygnalizowano – są wzajemnie sprzeczne.

Sądowi drugiej instancji w ramach kontroli odwoławczej umknęło też pełne przeanalizowanie zagadnienia dotyczącego opinii sądowo - lekarskiej Katedry Medycyny Sądowej w O. w odniesieniu do zarzutów sformułowanych w apelacji, zwłaszcza w zakresie niewystępowania śladów obrażeń na twarzy pokrzywdzonego, przebiegu i dynamiki zdarzenia. Jak już bowiem podkreślono, Sąd odwoławczy ograniczył się wyłącznie do zrelacjonowania wywodów tej opinii i wykorzystał pozostającą w opozycji do nich okoliczność braku możliwości wykluczenia, że do uderzenia niepozostawiającego śladów mogło dojść. W ocenie Sądu Najwyższego, nastąpiło instrumentalne wykorzystanie „wymuszonego” na bieglým sformułowania o czym świadczy brak jakichkolwiek wypowiedzi wartościujących główne tezy tej opinii.

Tym samym, Sąd Okręgowy w O. nie wypełnił podstawowych obowiązków kontrolnych, pozorując rozpoznanie apelacji obrońcy, czym dopuścił się rażącej obrazy wymienionych w kasacji przepisów postępowania karnego. Ze względu na te rażące uchybienia, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu odwoławczego i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd ponownie rozpoznający sprawę zobowiązany będzie rozważyć wszystkie zarzuty podniesione w apelacji, przeprowadzić rekonstrukcję zachowania A. K. przez pryzmat zebranego w sprawie materiału dowodowego, a następnie dokonać jego prawnej oceny, unikając uproszczeń i przekłamań jakie stały się udziałem Sądu wydającego uchylony wyrok.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

